

PISANJE BAJKE

Nerijetko učenici prvi susret s pričom doživljavaju čitanjem i slušanjem bajke. Pedagoški stručnjaci ne mogu se složiti oko odgojne uloge bajke. Neki smatraju da je bajka priča koja svojim nestvarnim svijetom daje osjećaj neugode i straha, dok drugi zastupaju mišljenje kako djeca upravo bajku vole jer i sami, u ranom djetinjstvu, pokazuju sposobnost prenositi se u nestvarni svijet i maštati. U svim književnostima svijeta bajka zauzima visoko mjesto u književnosti pa ćemo kroz ovu radionicu učeći o bajci i pišući bajku, učenicima dati prigodu transformirati stvarnost, baviti se neobičnim likovima, voditi likove u pobjedi dobrog nad zlim. Učenici će primijeniti stečena znanja o personifikaciji, metafori, stvarati bajku potvrđenim elementima. Kroz bajku u kojoj dobro pobjeđuje zlo, učenici će izraziti stav prema dobroti, mudrosti i poštenju. Leksik bajke vratit će ih u neka prošla vremena, otkrivajući učenicima pravu i istinsku ljepotu bajke. Ako procjenjujemo vladanje pojedinih likova s odgojnog stanovišta, čitanje i pisanje bit će samo korisno. Učenici će sami voditi fabularni tijek te opisom i dijalogom tumačiti smisao neobičnih situacija. Priču o borbi dobra i zla, o nestvarnom i stvarnom svijetu donijet će nam pomoću hiperbola, usporedbi, stalnih epiteta te metafora.

1. aktivnost:

Otvori škrinjicu 1, 2 i 3 i postani Bajkolog ti! (10 min)

Učitelj daje učenicima 3 škrinjice. Svaka škrinjica sadrži element na kojem će se temeljiti bajka:

1. ŠKRINJICA - LIKOVI,
2. ŠKRINJICA - MJESTO I VRIJEME RADNJE i
3. ŠKRINJICA - NEOBIČNI PREDMETI.

Učitelj govori učenicima da iz svake škrinjice izvuku po jedan element/pojedinost na kojoj će temeljiti bajku. Napomena voditeljima radionice: svaki učitelj, prema vlastitom izboru, učenicima stavlja zadatke/elemente u škrinjicu.

2. aktivnost: Pisanje bajke (45 min)

Učenici u miru i tišini pišu bajku s elementima koje su izvukli iz škrinjica.

3. aktivnost: Čitanje uradaka i analiza kompozicije, stila, ideje, sintakse te leksika (45 min)

Učenici u opuštenoj atmosferi, sjedeći u krugu (stolci/prostirke) čitaju uratke i zajedničkim komentarima analiziraju ideje, kompoziciju, stilska sredstva, sintaksu te leksik bajki. U razgovoru učenici otkrivaju koliko su se približi klasičnoj bajci koju su slušali/čitali u djetinjstvu

UNUTARNJI MONOLOG

... Pisanje je neprestano donošenje milijun odluka ...

Oblikovanje svog “unutarnjeg ja” u suvisli i zanimljiv tekst zasigurno je teško učeniku od kojih 10 do 14 godina. Govornim i pisanim vježbama trebamo mu pomoći da shvati kako vježbanjem možemo izbrusiti svoj izraz te svoje “unutarnje ja” kroz tekst. Svoje misli, težnje i osjećaje treba jasno iskazati najprije u natuknicama, a poslije uobličeno u suvisli tekst. Kako bismo došli do tog krajnjeg cilja, potrebno je uvježbati iskazivanje svojih misli i osjećaja kroz nekoliko vježbi.

...Najbolji je učitelj onaj koji darovitoj djeci potiče kreativnost, daje veće mogućnosti izbora, podržavane ortodoksne poglede i stajališta, nagrađuje

divergentno mišljenje i općenito vode razred na neformalan način. (Renzelli, 1997.)

Mapa “Lik” potiče kritičko i analitičko mišljenje o likovima iz knjiga i njihovim glavnim osobinama tj. karakteristikama. Učenici moraju pažljivo čitati i potkrijepiti svoj izbor dokazima (navodima i zaključcima). Ta mapa ima za cilj prikazivanje te sveobuhvatno analiziranje različitih osjećaja, misli i djela lika. Stvaranje ovakve mape pomaže učenicima da osjete i razmišljaju kao taj lik, kako bi bolje razumjeli njegove različite osjećaje i postupke.

...Tri su općepoznate vrste motivacije, to jest tri su skupa iz kojih preuzimamo opravdanja za prethodno navedene postupke:

1. Kompozicijska – povezivanje motiva slijedi unutarnju logiku teksta
2. Realistička – odnos prema izvantekstualnoj situaciji
3. Umjetnička – jedino je važna estetika...

Za razliku od života, u književnosti se stvari ne događaju tek tako. Sve mora imati svoje opravdanje - zašto lik čini to što čini, zašto se baš njemu dogodio određen događaj ili situacija i zašto se npr. odlučuje na promjenu na koju se odlučuje. Književnost je zapravo “uređeni univerzum”. Upravo iz tog

razloga želimo učenike upoznati s ovim činjenicama i svrsishodnim vježbama potaknuti razvijanje jezične inteligencije kako bi mogli razumjeti da svaki postupak lika mora biti motiviran i imati opravdan razlog za nešto (realistička motivacija).

1. aktivnost : Mapa “Lik” (30 min)

a) Razgovor – predstavljanje sebe ili intervju (rad u paru) u kojem učenici jedno drugome postavljaju pitanja o životu, ponašanju, interesima, aktivnostima...

b) Pomoću priložene sheme (Mapa upoznavanja lika) zadati učenicima:

Upišite što zadani lik (sam učenik) razmišlja, čuje, vidi, miriše, kaže, čini, voli, osjeća, kamo ide...

Koristite sve vrste riječi. Riječi ispisujte oko crteža i oko riječi koja je već napisana kako biste pomoću ovih odrednica (riječi, skupova riječi ili kraćih ili dužih rečenica) mogli poslije sastaviti i uobličiti sastavak. Što više napišete sada, kasnije će vam zadani lik tj. ova mapa olakšati pisanje sastavka.

2. aktivnost: Moja mala ispovijest (15 min)

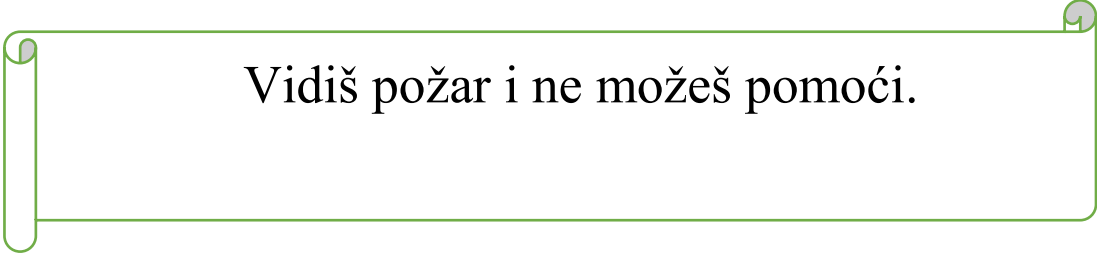
- prema knjizi Huberta Ben Kemuna iz 2012. *Želim biti pisac* (Školska knjiga, Zagreb) radimo vježbu “Mala Valerijina ispovijest” (str. 34 i 35) I učenici ispisuju jednu stranicu svog intimnog dnevnika kao svojevrsnu vježbu za “Unutarnji monolog”.

3. aktivnost: Radni listići (60 min)

Učenici iz košarice izvlače papiriće sa zadanom situacijom. Razmišljaju o njoj te pišu unutarnji monolog – pisanu vježbu u kojoj iznose što bi im sve “prošlo kroz glavu” i o čemu bi razmišljali da vide zadanu situaciju, a iz nekog razloga ne mogu pomoći (predaleko su, nemoćni...).

- a) Vidiš požar i ne možeš pomoći.
- b) Vidiš poplavu i ne možeš pomoći.
- c) Vidiš nasilje i ne možeš pomoći.
- d) Vidiš dvoje zaljubljenih i tužan/tužna si što nema tvoje ljubavi tu / što si sam/a.
- e) Vidiš susret majke i sina nakon dugog izbivanja (npr. rat).
- f) Vidiš dijete koje je preživjelo tešku operaciju i sad je ozdravilo.

RADNI LISTIĆI

Vidiš požar i ne možeš pomoći.

